

Online Actualiteit

Successieplanning bij getrouwden of samenwonenden, zonder kinderen

Wie geen kinderen heeft, doet er goed aan eens na te gaan wie nu precies zijn erfgenamen zijn. Het gebeurt vaak dat verre familieleden met wie er helemaal geen contact (meer) is of zelfs volstrekt onbekenden de wettelijke erfgenamen zijn. Met een huwelijkscontract of een testament kunt u als kinderloos koppel uw successie regelen.

1. Wettelijke regels

Woont u feitelijk samen, dan erft de langstlevende partner niets. Is er niets geregeld, dan gaat de erfenis van uw partner – als er geen kinderen zijn – naar zijn/haar ouders en eventuele broers of zussen.

Bij wettelijk samenwonenden erft de langstlevende partner automatisch het vruchtgebruik van de gezinswoning en de meubels die zich daarin bevinden. Maar dat is geen beschermend erfrecht zodat in een testament dat vruchtgebruik gemakkelijk aan iemand anders kan worden toegekend. De rest van de nalatenschap – met daarin de naakte eigendom op de gezinswoning – gaat naar de wettelijke erfgenamen van de overleden partner. Dat houdt in dat de langstlevende altijd rekening zal moeten houden met de blote eigenaars.

Bent u getrouwd, dan heeft de langstlevende partner een wettelijk beschermd erfrecht, met minimaal het vruchtgebruik op de gezinswoning, en dat ongeacht het huwelijksstelsel. Alleen als er geen erfgenamen zijn tot in de vierde orde krijgt de langstlevende de nalatenschap in volle eigendom. Laat de overledene erfgenamen na tot in de vierde orde (ouders, broers en zussen, ooms en tantes, neven en nichten), dan hebben zij recht op de erfenis. De overlevende echtgenoot krijgt in volle eigendom het aandeel van de overledene in het gemeenschappelijk vermogen en het vruchtgebruik van de eigen goederen van de overledene. De erfgenamen tot de vierde orde krijgen de blote eigendom van de eigen goederen van de erflater.

Als er zussen of broers zijn, erft de langstlevende huwelijkspartner, ongeacht het huwelijksstelsel, de volle eigendom van de gemeenschappelijke goederen of van de goederen in onverdeeldheid. Alle eigen goederen van de overledene daarentegen komen in naakte eigendom toe aan zijn of haar familie, en de langstlevende echtgenoot geniet het vruchtgebruik. Zijn de ouders van uw overleden huwelijkspartner nog in leven, dan hebben zij wettelijk elk recht op een vierde. Maar zij kunnen worden uitgesloten, bijvoorbeeld in een testament.

2. Beschermingsmogelijkheden

Echtgenoten kunnen afwijken van die wettelijke regels in een huwelijkscontract. Als de echtgenoten de garantie willen dat de langstlevende alles erft, dan kunnen ze gebruik maken van de 'langst leeft, al heeft'-clausule. Daarnaast heeft de overlevende partner via een keuzebeding de mogelijkheid om, in functie van personen, noden en wensen op dat ogenblik, duidelijk te maken welke goederen hij wil behouden en wat hij aan de andere erfgenamen wil overlaten. Verder kunnen koppels die getrouwd zijn met scheiding van goederen een beperkt

Online Actualiteit

of bijkomend gemeenschappelijk vermogen opbouwen. Dat heet de gemeenschap van aanwinsten. Daarin kunnen ze de goederen van hun keuze onderbrengen.

U kan er ook voor kiezen om een testament op te stellen. Daarin kan u beslissen wie wat van uw vermogen krijgt. Het is altijd herroepbaar, waardoor het een flexibel instrument is. Niettemin moeten de erfgenamen wel erfbelasting betalen.

Wilt u uw partner beschermen zonder uw eigen familie te benadelen, dan kunt u opteren voor een restlegaat. In een testament kunt u dan twee begunstigden aanduiden: de eerste erft alle goederen, maar na diens overlijden komt wat overblijft (de residuo) toe aan een tweede begunstigde. De traceerbaarheid moet echter wel gegarandeerd worden. Voor banktegoeden wordt aangeraden om het goed gescheiden te houden van de rest van het vermogen van de eerste begunstigde, zodat het niet vermengd wordt met andere banktegoeden.

De schenking is een ideale formule voor wie erfbelasting wil vermijden. Een schenking kan op elk ogenblik herroepen worden. Echter is er wel een probleem: als de schenkende partner zijn recht op herroeping wil gebruiken en het geld op dat ogenblik op een rekening op naam van de begunstigde partner staat, zal de bank dat meestal slechts toestaan als die laatste daarvoor zijn schriftelijk akkoord geeft. Daarom is het soms beter om te schenken onder het voorbehoud van vruchtgebruik. Daardoor krijgt u hetzelfde resultaat en behoudt u de controle.

Koppels kunnen, of ze nu gehuwd zijn of niet, ook gebruikmaken van het beding van aanwas. Daardoor kan de langstlevende echtgenoot automatisch en tegen een geringe kostprijs een deel van het vermogen van de overledene ontvangen. Die clause gebruiken niet-gehuwde koppels vaak als ze een onroerend goed aankopen in onverdeeldheid. Het gaat hier over een kanscontract onder bezwarende titel. Daarom is bij een overlijden de registratiebelasting (12 procent in Vlaanderen en 12,5 procent in Brussel en Wallonië) en niet de erfbelasting van toepassing. Maar deze clause is wel enkel mogelijk als beide partijen ongeveer dezelfde overlevingskansen hebben (leeftijd, gezondheidstoestand...).

3. Erfbelasting

In Vlaanderen zijn gehuwden, wettelijk samenwonenden en feitelijk samenwonenden onderworpen aan een erfbelasting tussen 3 en 27 procent. Die wordt afzonderlijk berekend op de roerende en onroerende goederen. De vrijstelling voor de gezinswoning geldt ook voor feitelijk samenwonenden (als ze minstens 3 jaar samenleven), net als de vrijstelling op de eerste 50.000 euro roerende goederen (als ze minstens 1 jaar samenwonen).

In Wallonië moeten gehuwden en wettelijk samenwonenden tussen 3 en 30 procent erfbelasting betalen (progressief tarief per schijf). De langstlevende echtgenoot en de langstlevende wettelijke samenwoner genieten de vrijstelling op het deel van de gezinswoning dat ze erven, op voorwaarde dat het koppel al minstens 5 jaar in huis woont.

In het Brussels Gewest liggen de tarieven voor echtgenoten en wettelijk samenwonenden tussen 3 en 30 procent, maar de langstlevende echtgenoot en wettelijk samenwonende hebben altijd een vrijstelling op het deel van de woning dat ze erven. Op fiscaal vlak zijn feitelijk samenwonenden vreemden voor elkaar en betalen ze veel erfbelasting.

BEBOTAX BV
Jan STEURTEWAGEN
Steenweg Deinze 124 B
B-9810 NAZARETH

BTW-BE-0438.569.761
RPR GENT AFD. GENT

09 september 2022
Jaar 2022 nr. 36

Online Actualiteit

Contactgegevens Bebotax

Ons kantoor is telefonisch te bereiken via onze vertrouwde vaste nummers:

Tel. 09/384.93.39 (2 lijnen)

Fax 09/384.87.78

GSM (2 lijnen):

lijn 1: 0496/97.22.10 ;

lijn 2: 0498/88.44.35 ; Dit is voor cliënten die mobiel bellen het goedkoopste alternatief.

Deze nummers ontvangen geen SMS-berichten.

E-mail: info@bebotax.com.

Sinds 10 november 2014 is ook onze maatschappelijke zetel gewijzigd naar:

Bebotax BV ovv BVBA
Steenweg Deinze 124 B
9810 Nazareth